

KARLSKOGA-

Lördagen den 27 Maj 1944

KURIREN

Ni salutas la kongresanojn bon ven ajn al Karlskoga. Första rikskongressen i Karlskoga öppnas idag.

200 esperantister stadens gäster.

Karlskoga har i dag glädjen hälsa en stor rikskongress som gäst. Det är Svenska Esperantoförbundet som nu öppnar sin 38:de årstämma i Kononstaden. Den bevisas av ett par hundra ombud från landets alla hörn. Eldsjälar samtliga kring idén om det stora världsspråket, Esperanto. En idé, vilken ingalunda står främmande för den ort som fått äran stå som värd för denna kongress. Tack vare "La Aĝlo", förbundets lokala representant, en livaktig och aktiv organisation, sammansatt av medlemmar från alla samhällsklasser i staden.

Kan det således konstateras att staden ej står främmande för sina gäster, torde det här vara på sin plats att giva en snabb presentation av staden för kongressdeltagarna. Karlskoga har visserligen varit ganska omskrivet — särskilt under senare år — men är nog detta till trots relativt okänt för de flesta. Det är en värmländsk ort, sjudande av liv och i ständig utveckling, men dock mindre känd än många mindre och lugnare orter i landskapet. Väl beroende på att här, i Värmlands östligaste landamärke, aldrig blivit den fasta boplaten för någon av de stora litterära förmågor landskapet genom tiderna varit

så rikt begåvat med. Karlskoga har varit en den mera vardagsmättade arbetets bygd, den har sin rot i bergsbruket och industrin och där finnes dess kärna. Från bergslagshyttor och små stångjärnhammare har här vuxit fram industrier av viktiga och spännande omfång, till gagn och nytta inte bara för orten utan för hela landet. Huvudnäringen för orten är industrin och huvudparten av denna industris alster är krigiska produkter, men i sig själv bildar staden en fredlig idyll, under normala förhållanden mera avrustad än de flesta.

Det säger sig själv att i en stad av denna struktur går utvecklingen hand i hand med den industriella expansionen. Ju mera en industri utvecklas desto flera anställda absorberar den, dessa skall ha någonstans att bo, de fordrar affärer, allmänna inrättningar m. m. Det ens lägges till det andra och snart växer ett samhälle upp. För Karlskogas del kom denna tillväxt att bli en våldsam expansion, genom att stadens folkmängd under förra decenniet nära nog fördubblades. Under åren närmast före och efter krigsutbrottet var folkmängdsökningen ett par tusen personer årligen och mera. Före

(Forts. å sid. 5)

Bild från Ekmanbacken i Karlskoga.

Esperanto-kongressen i Karlskoga.

(Forts. från sid. 1.)

1930-talet fanns väl även i med rätt stora ökningsgrader av folkningsciffran, dock ej lång i motsvarande grad som här

trast då den ... kan spåras till omkring seklet var ingen utveckling att om, Karlskoga var en kyrklinget annat, befolkningen le av bergsbruk, jordbruk och skapskötsel. I kyrkbyn fanns några hantverkare och köpmän Bofors fanns ett gryende järnbruk, utgången från en hamnsmedja, det var allt. På 18-talet lades grunden till mekaniska verkstäder och martinugnar Bofors, på 90-talet kom Alf Nobel till Björkborn, det var början till två storindustrier, som också blev storindustrier; i dag, båda tillsammans, sysselsättande c:a 8.500 arbetare och tjänstemän, vilka med sina familjer utgöra den överväldigande delen av stadens befolkning. Befolkningssiffran utgör nu c:a 30.000 innevånare.

Den väldiga befolkningsökningen under 30-talet gjorde att frågan om stadsbildning kom alltmer i förgrunden. Den tidigare samhällsformen med landskommun, samt municipalsamhälle för f. d. "kyrkbyn" var allt för tungarbetad. Man måste komma till något nytt och det blev att göra stad direkt av hela landskommunen. Detta skedde 1940 och därmed blev Karlskoga rikets till yttinnehållet största stad. "Skogen blev stad" travesterade huvudstadstidningarna, men som vi sett fanns det åtskilligt annat att göra stad av än bara skog (även om Karlskoga med sina 43.000 hektar inrymmer stora skogar, sjöar m. m. inom sin stadsgräns). I mångt och mycket har staden ej ändrat karaktär från före stadsbildningen. I andra avseenden har den gjort så.

Någon ordnad stadsbebyggelse finnes ännu ej i större utsträckning. Stadens centrum utgöres av ett antal villasambällen, som vuxit ihop med varandra. Denna karaktär av villabebyggelse är en kvarleva av tidigare bebyggelse och den kommer säkerligen även att bli bestående, även om bebyggelsen i framtiden kommer att bli planmässigt ordnad. Den högbebyggelse som finnes är i stort tillkommen efter stadsbildningen och är tillkommen i stort för att avhjälpa en skriande bostadsbrist. Skaparna av dessa hus är olika bostadsrättsföreningar, H. S. B., Svenska Riksbyggen och andra, samt delvis halv kommunala Karlskoga Bostadsbolag. Staden själv har byggt stora administrativa byggnader, länet har bidragit med lasarett, stora affärshus har uppförts och är under uppförande, folkrestaurang har tillkommit o. s. v.

Det nya stadshuset blev färdigt samtidigt som Karlskoga blev stad. Det inrymmer dels kommunala förvaltningslokaler, dels hotell och restauranger. Kostnaden utgjorde c:a 2.3 miljoner. Arkitekt för huset var hr Sune Lindström, Stockholm. Ny och modern brandstation, som kostade c:a 650.000 kronor, blev färdig för ett par år sedan. Landsingets nya lasarett i Karlskoga blev färdigt 1942. Det nya badhuset med smhall togs i bruk 1943. Det kostar omkring en miljon kronor. Dessutom ny och ombyggnader av skolor etc. För närvarande uppföres polis- och tingshus för en beräknad kostnad av c:a en miljon kronor. Nytt barnhem uppföres också. Bland nya behov, som måste tillgodoses snarast möjligt, kan nämnas två nya folkskolor för c:a en miljon vardera, nytt ålderdomshem, medborgarhus med biblioteks- och föreläsningssal samt församlingshem, idrottsplats och ny idrottsplats, nytt Folkets hus, centralförråd för stadens behov och nya pensionärsbostäder. Vidare en hel rad nya väg- och gatuarbeten samt parker och planteringar etc.

Stadsfullmäktige i Karlskoga består av 40 ledamöter, därav 24 socialdemokrater, 7 kommunister, 3 högermän, 2 bondeförbundare, 2 från folkpartiet och 2 från kommunalföreningen. Tre av ledamöterna äro kvinnor.

Att i denna korta presentation ge sig in på en beskrivning av stadens sociala och kulturella liv är en omöjlighet. Det är en allt för omfattande sak. Otaliga äro de organisationer, vilka var och en på sitt område arbetar för ortens berikande på det andliga området, ombesörjer innevånarnas behov till avspänning och förströelse etc. Kongressdeltagarna komma själva i tillfälle få taga del och beskåda en del av detta. Liksom vi hoppas och förmoda att det även må givas dem tillfälle beskåda den vackra och särskilna naturbygden har att uppvisa. Den talar själv bättre än ord kan beskriva.

B. Rm.